

KÄTEISASETUKSESTA

KIRSI KLEPP, TALOUSVALIOKUNTA, 24.11.2023

LEGAL TENDER – (KÄTEISASETUS) EHDOTUKSESTA

Mistä kyse?

- Komission legal tender-ehdotus on **julkaistu 28.6.2023 osana yhtenäisvaluuttapakettia** (samassa kokonaisuudessa digieuroehdotuksen kanssa).
- **Legal tender-ehdotuksella pyritään varmistamaan, että euroseteleitä ja -kolikoita on jatkossakin kuluttajien ja yritysten saatavilla ja että niitä voidaan käyttää maksamiseen euroalueella.**
- Legal tender-ehdotuksessa keskeistä on:

1 määritellä käteinen ensimmäistä kertaa EU-lainsäädännössä

2 huolehtia eurojen saatavuudesta ja käytettävyydestä

3 linjata käteiseurot ja digieurot yhtenäisellä tavalla

FINANSSIALAN KANTA

FINANSSIALA RY KANNATTAÄ KÄTEISASETUSTA VARAUKSIN – SÄÄNTELY VOI HEIKENTÄÄ SUOTUISAA KEHITYSTÄ

Kannatamme ehdotusta *Euroseteleiden ja –metallirahojen laillisen maksuvälineen asemasta* (käteisasetus) keskeisimmiltä osin (kohdat 1–3 edellä). MUTTA mahdollinen käteisen sääntely voi lisätä tarpeettomasti käteisen määrää, mikä heikentää hyvää yleistilannetta ja lisää erilaisia rasitteita.

- **EU-tasoiselle käteisen saatavuuden sääntelylle ei ole tarvetta**
- Jos sääntelyllä lisätään käteisen määrää, tästä koituu ympäristöhaittoja ja kustannuksia kaikille osapuolille
- Sääntely voi jarruttaa muiden maksutapojen kehitystä ja käteisen luonnollista kysynnän vähenemistä
- Käteinen on keskuspankin liikkeellelaskema maksuväline, jolla on yhteiskunnallista merkitystä. Käteispalveluiden säilyttämiseksi keskuspankilla pitää olla entistä suurempi vastuu.

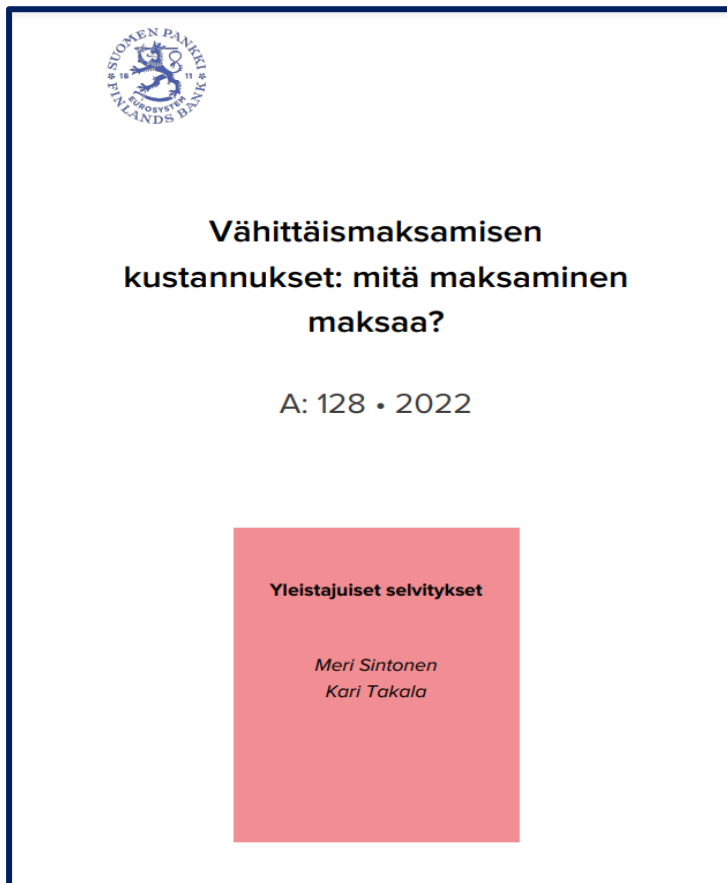
PAIKALLISSÄÄNTELYLLÄ JA MARKKINAEHTOISILLA TOIMILLA ON SAAVUTETTU HYVÄ KÄTEISPALVELUTASO

- **Käteissäätelyssä on otettava huomioon jäsenvaltioiden erot ja sääntelyyn on voitava vaikuttaa paikallisesti.** Nykymallinen sääntely on ollut riittävää Suomessa, EU-tasoinen sääntely käteisen saatavuuden turvaamiseksi ei ole välttämätöntä. Markkinaehtoinen muutos on ollut toimiva malli Suomessa.
- **Sääntely ei saa johtaa käteisen määrän tarpeettomaan lisäämiseen.** Jos käteisen määrää kasvatetaan, lisääntyvät kustannukset kaikille osapuolille. Käteisen määrän kasvulla on selkeästi haitallinen vaikutus ympäristölle. Sääntely ei myöskään saa jarruttaa muiden maksutapojen kehitystä eikä käteisen luonnollista kysynnän vähenemistä.
- **Käteinen on keskuspankin liikkeellelaskema maksuväline, jolla on yhteiskunnallista merkitystä.** Käteispalveluiden säilyttämiseksi on arvioitava keskuspankille laajempaa vastuuta sekä käteispalveluista että kustannuksista.

**LAUSUNNON
TAUSTATIEDOISTA JA
LÄHTEISTÄ -
LISÄTIETOJA, LIITTEITÄ,
LINKKEJÄ**

KÄTEISEN KUSTANNUKSISTA

Käteiseen liittyvien kustannusten jakautumisesta

- Rahahuolto- ja käteisautomaattiyhtiöt kattoivat yhteensä yli 60 % käteisen yhteiskunnallisista kustannuksista **vuonna 2018**. Pankkien osuus oli vastaavasti 20 %, kauppiaiden 13 % ja keskuspankin 6 %.
- Keskuspankin käteiseen liittyvät kustannukset koostuvat pääasiassa henkilöstö- ja setelihankintakuluista, joista setelihankintamenot olivat tavanomaista alhaisemmat vuonna 2018.

Ajankohtaiselle tilannekatsaukselle, tutkimukselle ja tiedolle on tarvetta!

Lähde: [Vähittäismaksamisen kustannukset: mitä maksaminen maksaa?](#)

**KYSYNTÄ VÄHENE
NOPEAMMIN KUIN
VERKOSTO, JOSTA
KÄTEISTÄ NOSTETAAN**

OP RYHMÄ: KÄTEISEN KÄYTÖSSÄ ALUEELLISIA EROJA

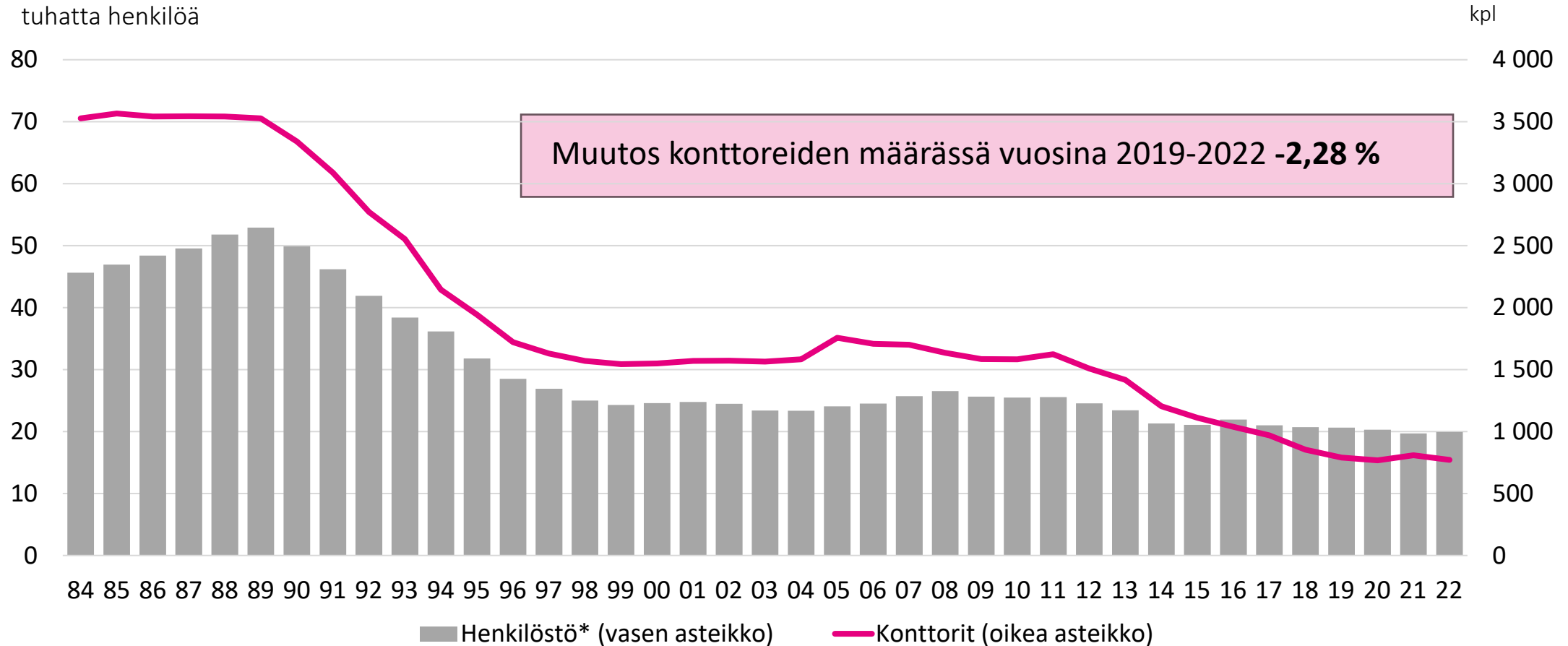

Suomen suurimman pankin käteiskatsaus kuvastaa markkinakehitystä laajemminkin Suomessa.

Kesän 2019 ja kesän 2023 välillä tarkasteltuna käteisnostot ovat vähentyneet seuraavasti

PANKKIEN HENKILÖSTÖ JA KONTTORIT

Lähde: Finanssiala ry, Pankkivuosi 2022

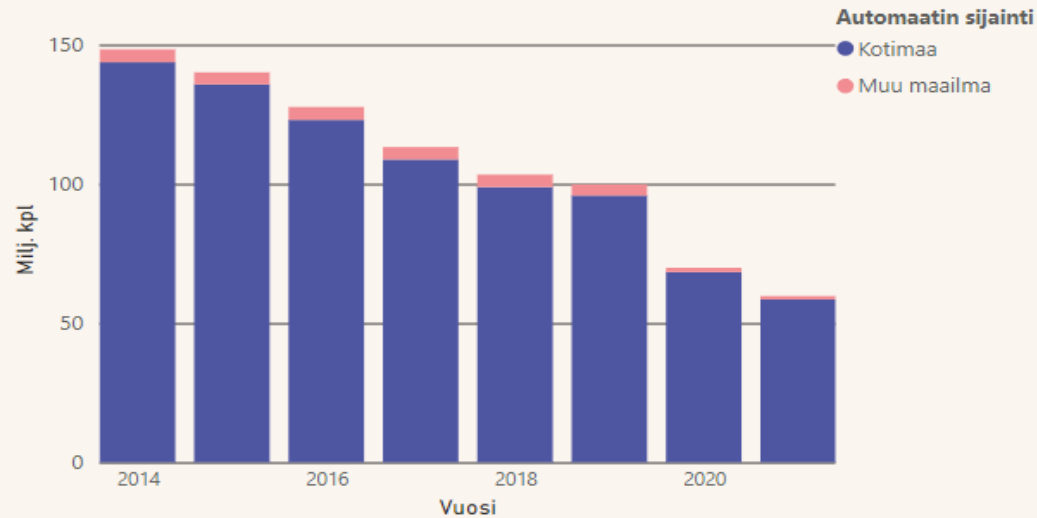
	Määrä (milj. kpl)						Arvo (mrd. €)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Suomalaisilla korteilla tehdyt automaattinostot	127,6	113,2	103,4	92,5	65,1	55,7	13,5	12,5	11,8	10,9	8,0	6,8
joista kotimaassa	123,0	108,8	98,9	88,5	63,5	54,4	12,8	11,9	11,2	10,3	7,7	6,6
joista ulkomailla	4,6	4,4										

Automaattien määrän muutos vuosina 2019-2021 (vuoden 2022 tietoja ei vielä julkaistu, ei siksi täysin vertailukelpoinen. Suuntaa-antava.) **-1,88 %**

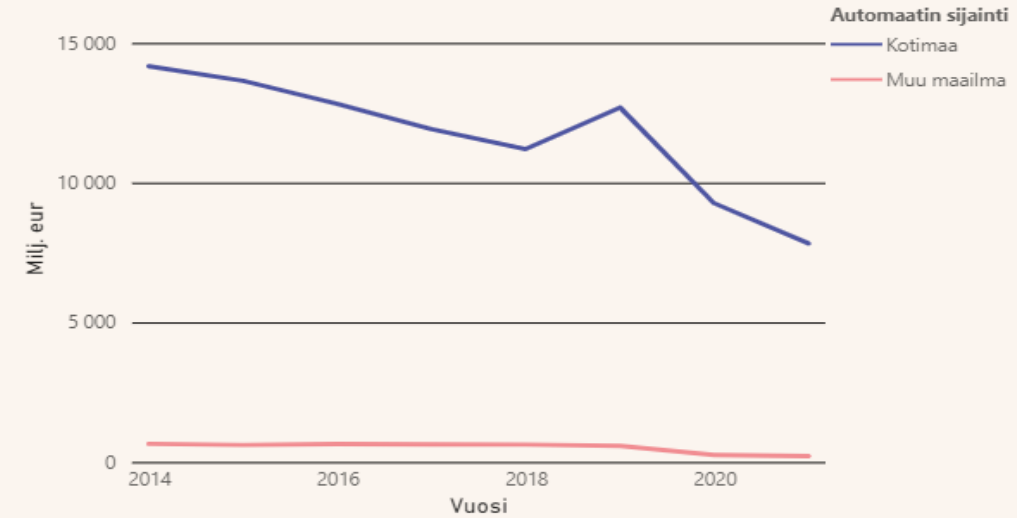
Automaattien ja maksupäätteiden määrä vuoden lopussa	Määrä (kpl)								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Käteisautomaatit	1637	1546	1457	1498	1606	1751	1737	1718	
Tilisiirtoautomaatit	573	515	466	429	345	241	233	217	
Maksupäätteet	156901	153373							

← Käteisnostot automaateilla

Lukumäärä

Arvo

Automaatin sijainti	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
☰ Kotimaa								
Arvo euroissa	14 166,4	13 649,7	12 815,6	11 916,3	11 200,8	12 693,3	9 263,8	7 826,8
Lukumäärä	143,7	135,7	123,0	108,8	98,9	95,8	68,3	58,5
☰ Muu maailma								
Arvo euroissa	651,2	611,8	645,2	632,3	626,9	577,9	252,4	209,8
Lukumäärä	4,6	4,4	4,6	4,5	4,5	4,0	1,5	1,2

Vuosi

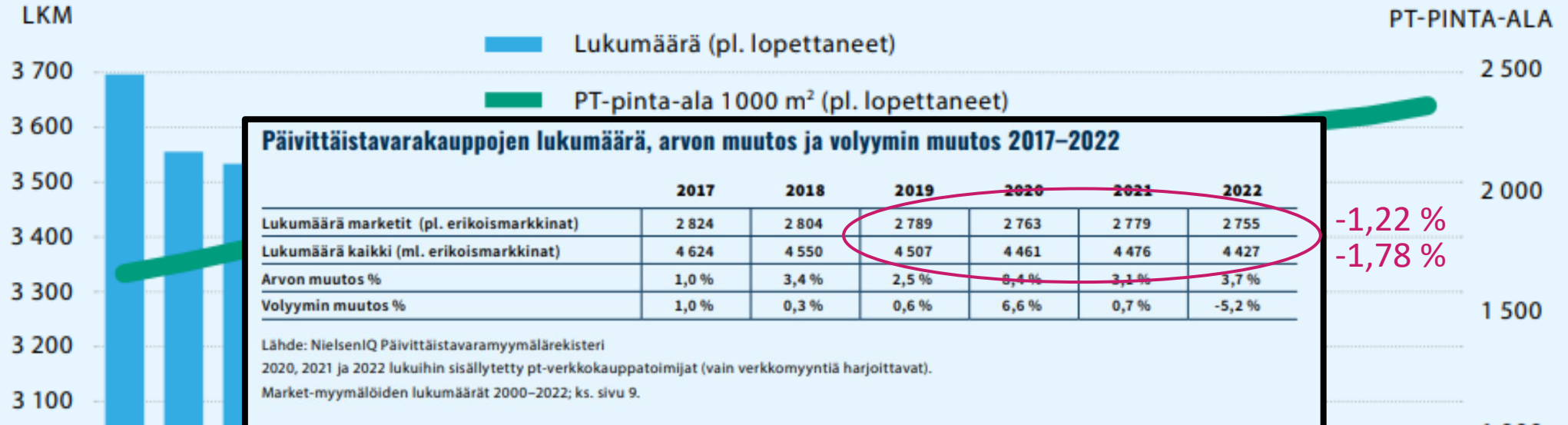
2014 2021

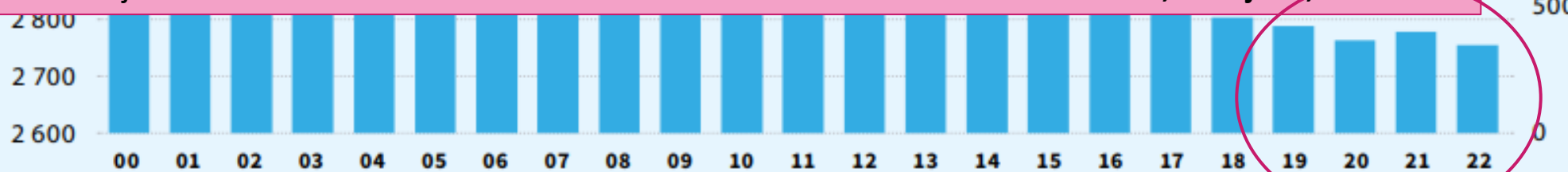
Automaatin sijainti

-
- Valitse kaikki
-
-
- Kotimaa
-
-
- Muu maailma

Päivittäistavaramyymälöiden lukumäärä ja pinta-ala (pl. erikoismarkkinat)

Esittäjän yleinen huomio: Joillain toimialoilla fyysisten **liikkeiden määrä vähenee**, joissa on **miehitetty maksupiste**. **Itsepalvelukonseptit ja –palvelut sekä uusi tekniikka tekevät tuloaan**. Näissä ei voi maksaa käteisellä. PTY:n kuva on vain suuntaa-antava ja esimerkinomainen. Liikkeiden määrä on muuttunut vuosina 2019-2022 **-1,22 % ja -1,78 %**.

Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

Kuva: PTY

**FINANSSIALA RY:N
MAKSUTAVAT 2022
TUTKIMUKSESTA -
KÄTEISESTÄ**

JOHDANTO

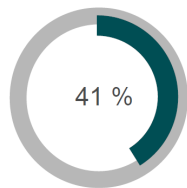
Tutkimuksen kohderyhmä:

Kohderyhmään kuuluvat mannersuomalaiset 15-79-vuotiaat henkilöt. Otos muodostettiin kiintiöpoiminnalla, jossa vastaajat kiintiöintiin ikäryhmittäin, sukupuolen ja NUTS2 alueiden mukaisesti. Tarkemmat taustatiedot on esitetty graafisesti raportin alussa. Lisäksi tutkimukseen haastateltiin 162 12-14 –vuotiasta nuorta. Kutsut lähetettiin Norstat panelisteille joilla oli tämän ikäisiä lapsia. He välittivät linkin, tai pyysivät lapsia vastaamaan

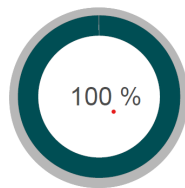
Tutkimuksen toteutus:

Tutkimuksen kenttätyö tehtiin 28.11 – 13.12 välisenä aikana. Tutkimukseen hyväksyttiin 2513 15-79 –vuotiasta vastaajaa. Lisäksi haastateltiin 162 kpl 12-14 –vuotiasta lasta. Heidän vastauksensa pidettiin erillisenä, koska vertailtavuus aikaisempiin tutkimuksiin haluttiin pitää.

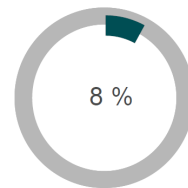
Tutkimuksen vastausprosentti oli hyvä 41%. Norstat tutkii myös vastaajien tyytyväisyyttä tutkimuksen toteutukseen. Saadut tulokset ovat keskiarvon yläpuolella kun tuloksia verrataan Norstatin muihin tutkimuksiin. Arvioit olivat myös paremmat kuin Finanssiala ry. aikaisemmissa tutkimuksissa. Tutkimusta voidaan pitää onnistuneena.

RESPONSE RATE

INCIDENCE RATE

DROPOUT RATE

The performance data in this report may differ from the clients' values due to technical reasons.

USER FEEDBACK

User feedback as average satisfaction score (1 = least value | 5 = best value) in comparison to all Norstat online surveys in the respective country during the last 365 days. Please note that the data was collected online. Projections to the defined population might be subject to restrictions.

Tulokset on esitetty pääasiassa prosenttijakaumien ja keskiarvojen avulla ja ne on ristiintaulukoitu taustamuuttujittain. Tulosten atk-taulukoinnissa on käytetty khi²- ja t-testiä, jotka testaavat kunkin taulukoidun taustamuuttujan kohdalla, poikkeako tulos muista tilastollisesti merkittävästi.

KÄTEISEN NOSTOTAVOISTA

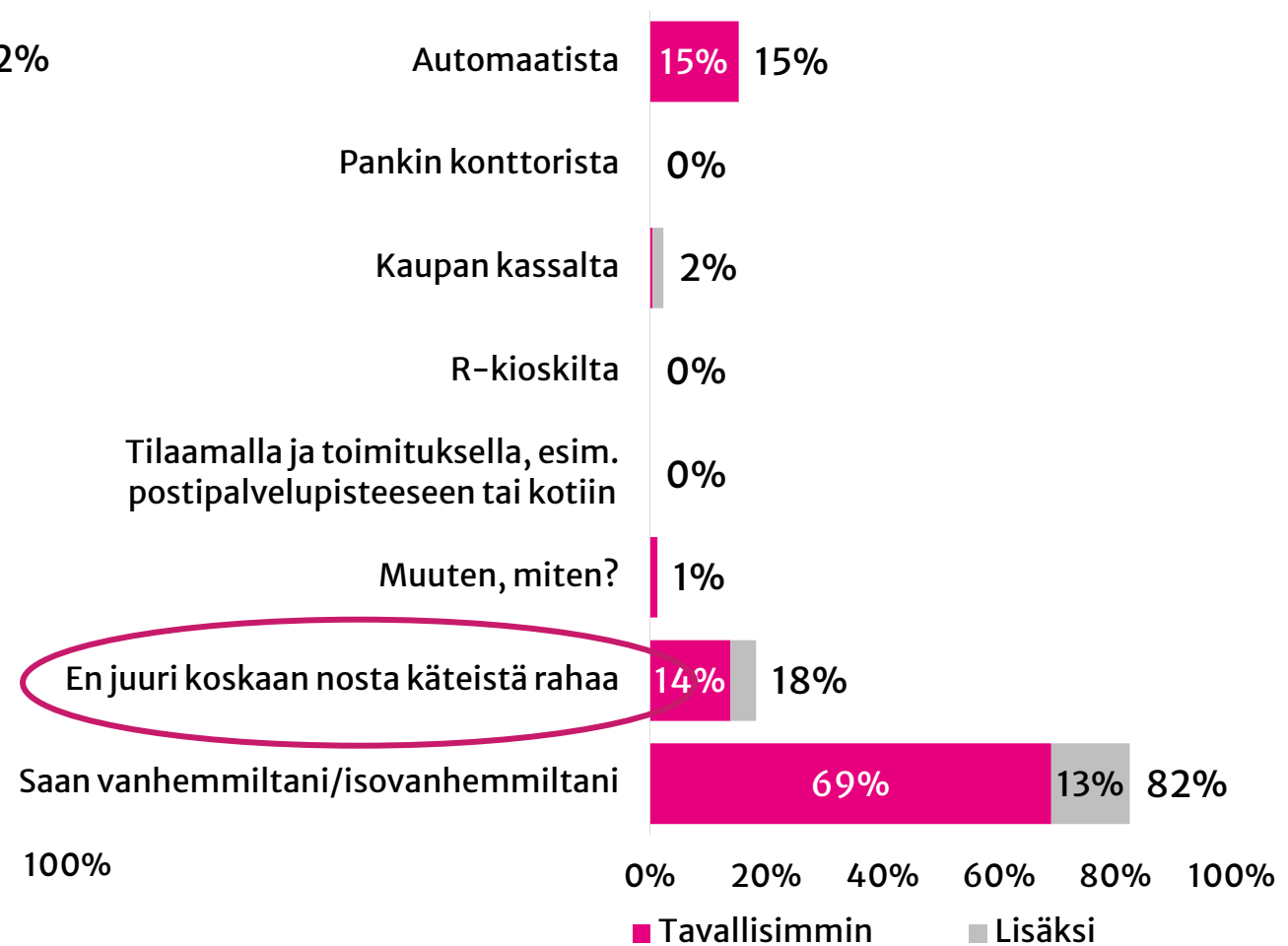
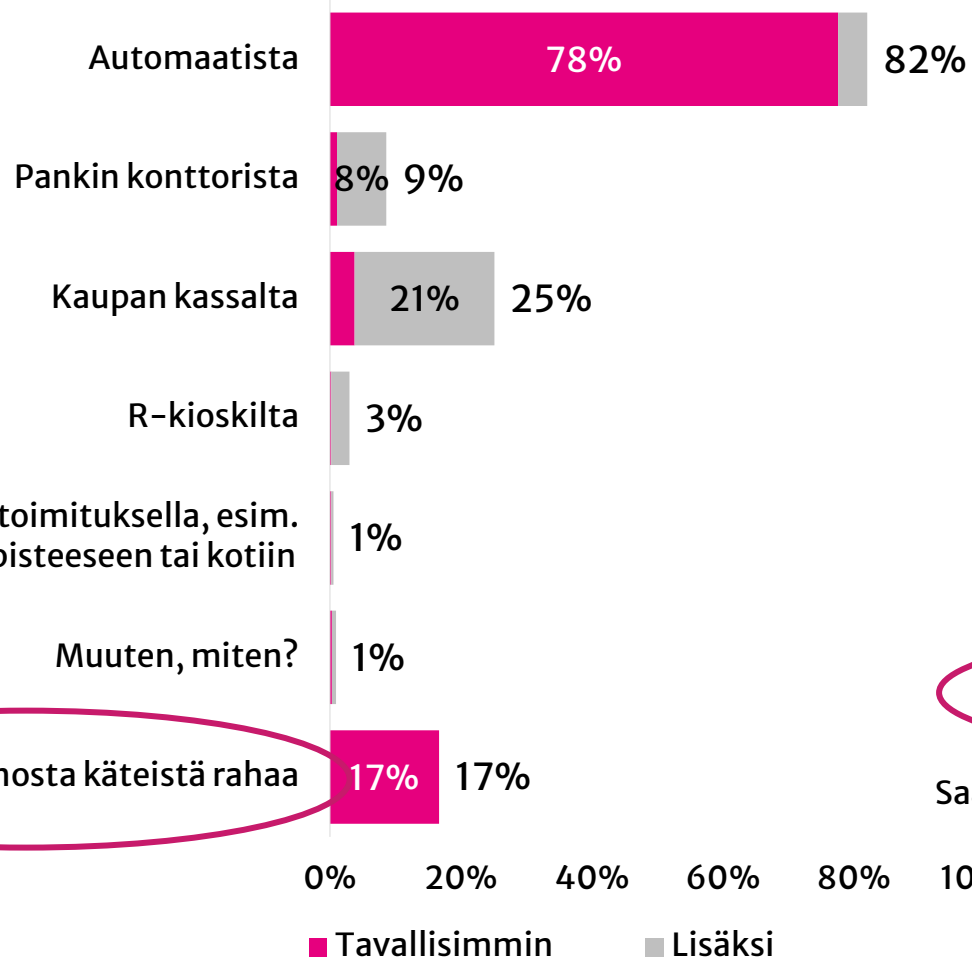
Käteisen nostotavat 2022

Mistä nostat tavallisimmin käteisen rahan? Mistä muualta nostat käteistä rahaa ainakin joskus?

% 15-79 -vuotiaat vastaajat, n=2513

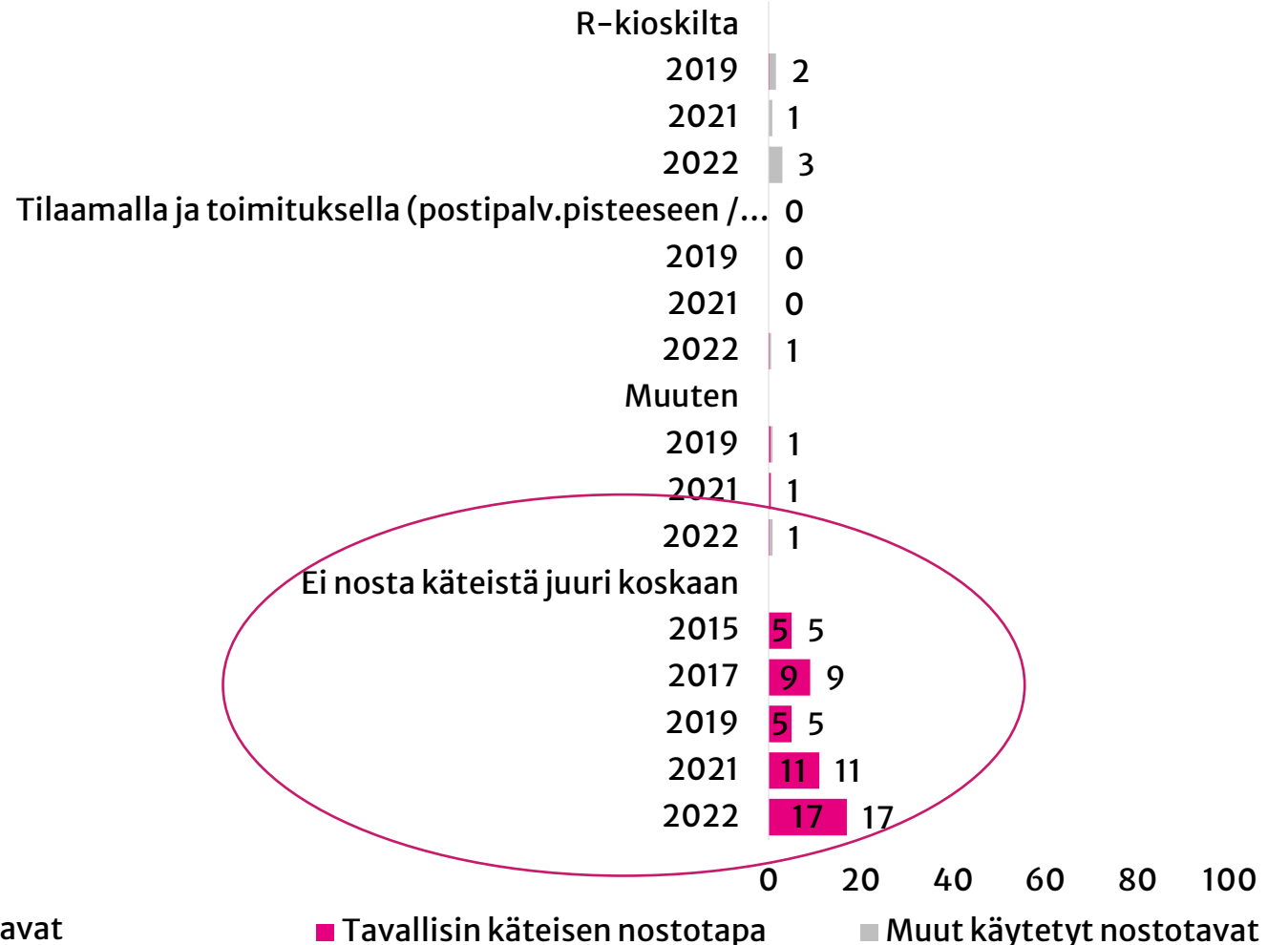
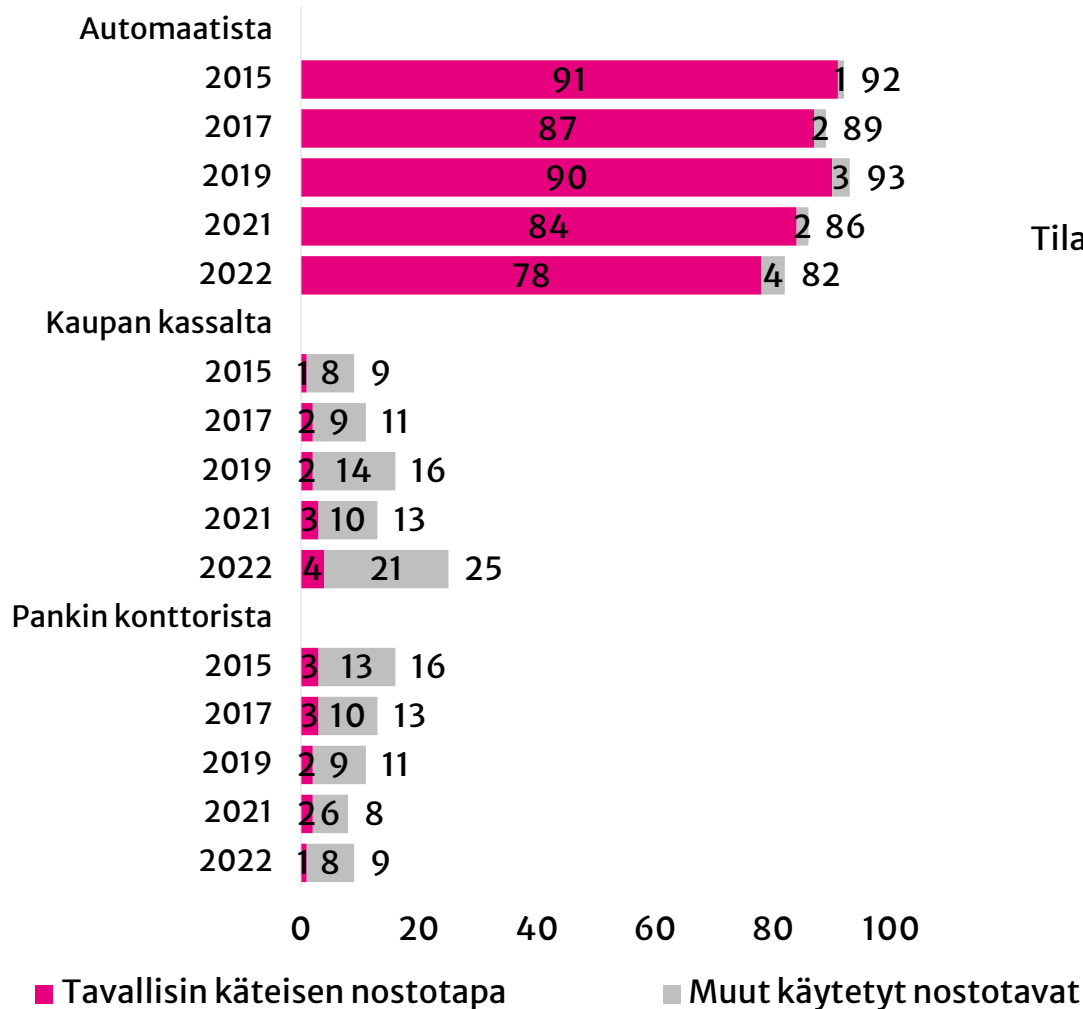
% 12-15 -vuotiaat vastaajat, n=162

Käteisen nostotavat vuosivertailu

Mistä nostat tavallisimmin käteisen rahan? Mistä muualta nostat käteistä rahaa ainakin joskus?

% vastaajista, jotka nostavat käteistä rahaa

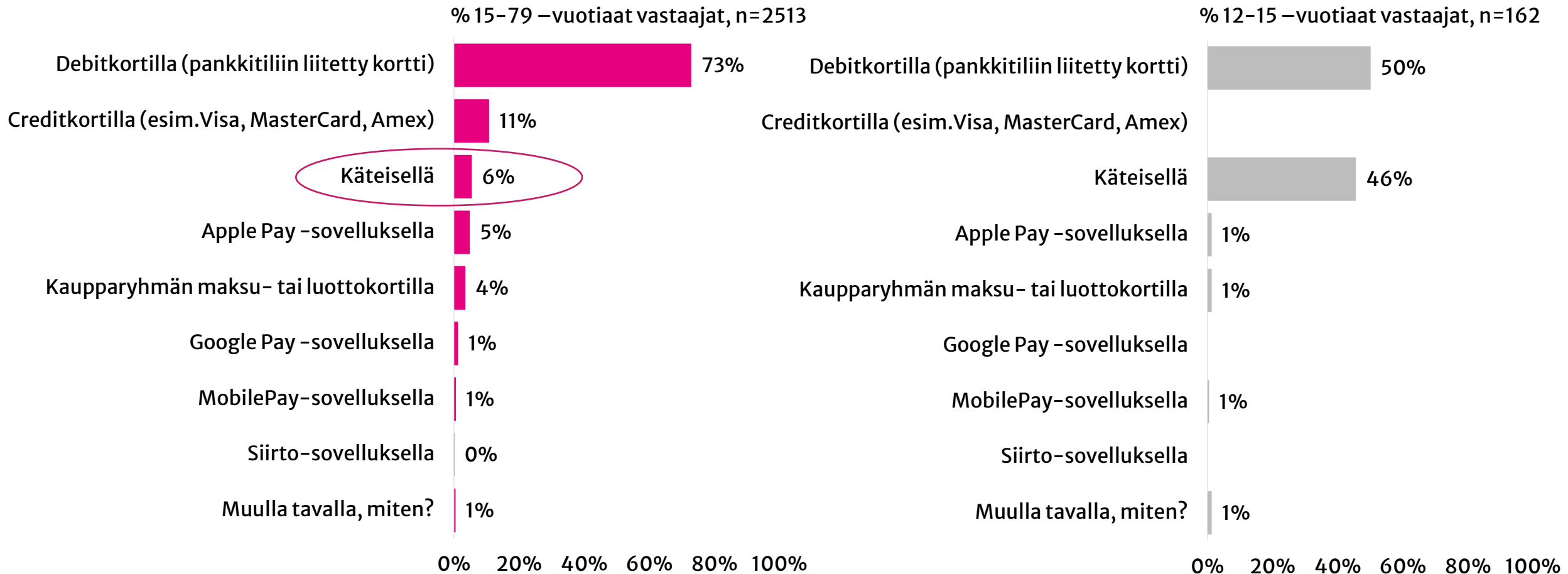

PÄIVITTÄISASIOINNIN MAKSAMISESTA

Päivittäistavaraostosten tavallisin maksutapa 2022

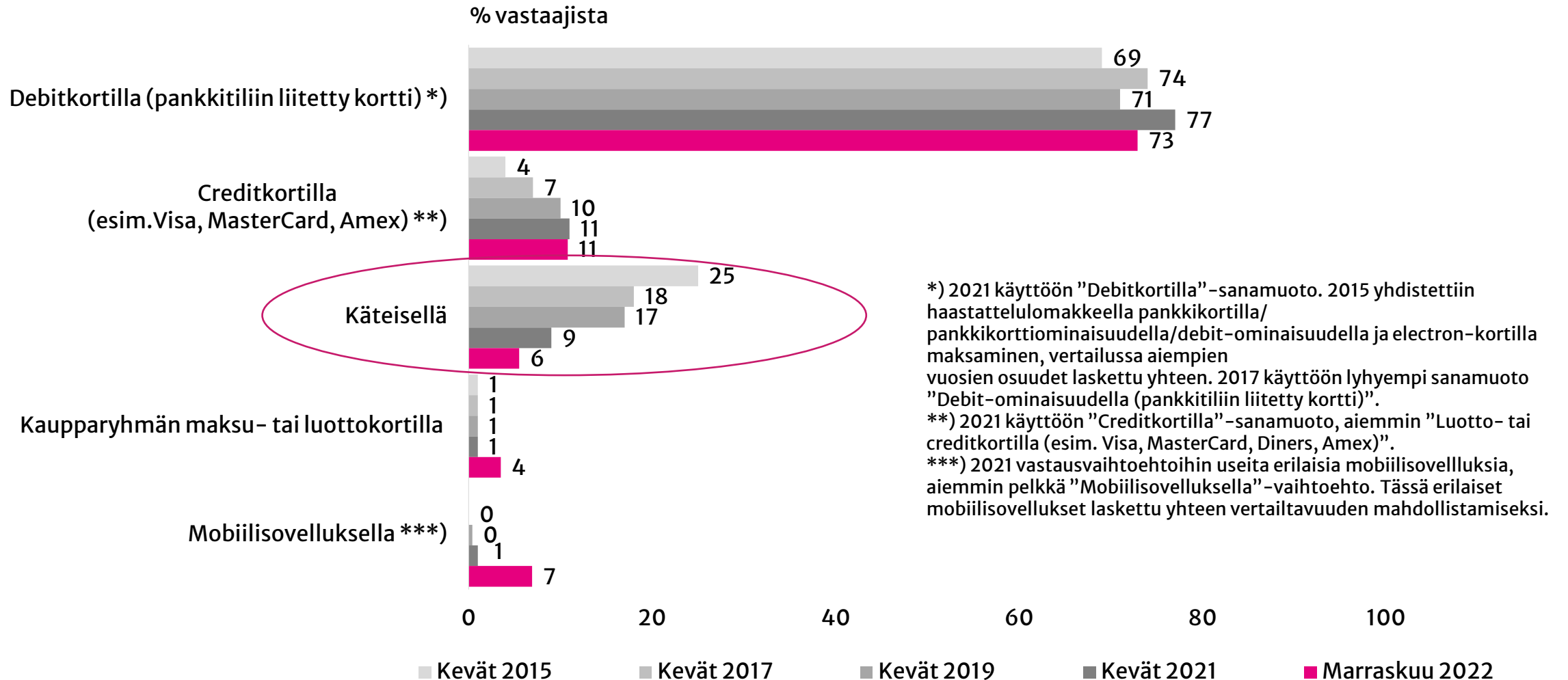
Mikä on tavallisin tapa, jolla maksat päivittäistavaraostoksesi?

Päivittäistavaraostosten tavallisin maksutapa.

Vuosivertailu

Mikä on tavallisin tapa, jolla maksat päivittäistavaraostoksesi?

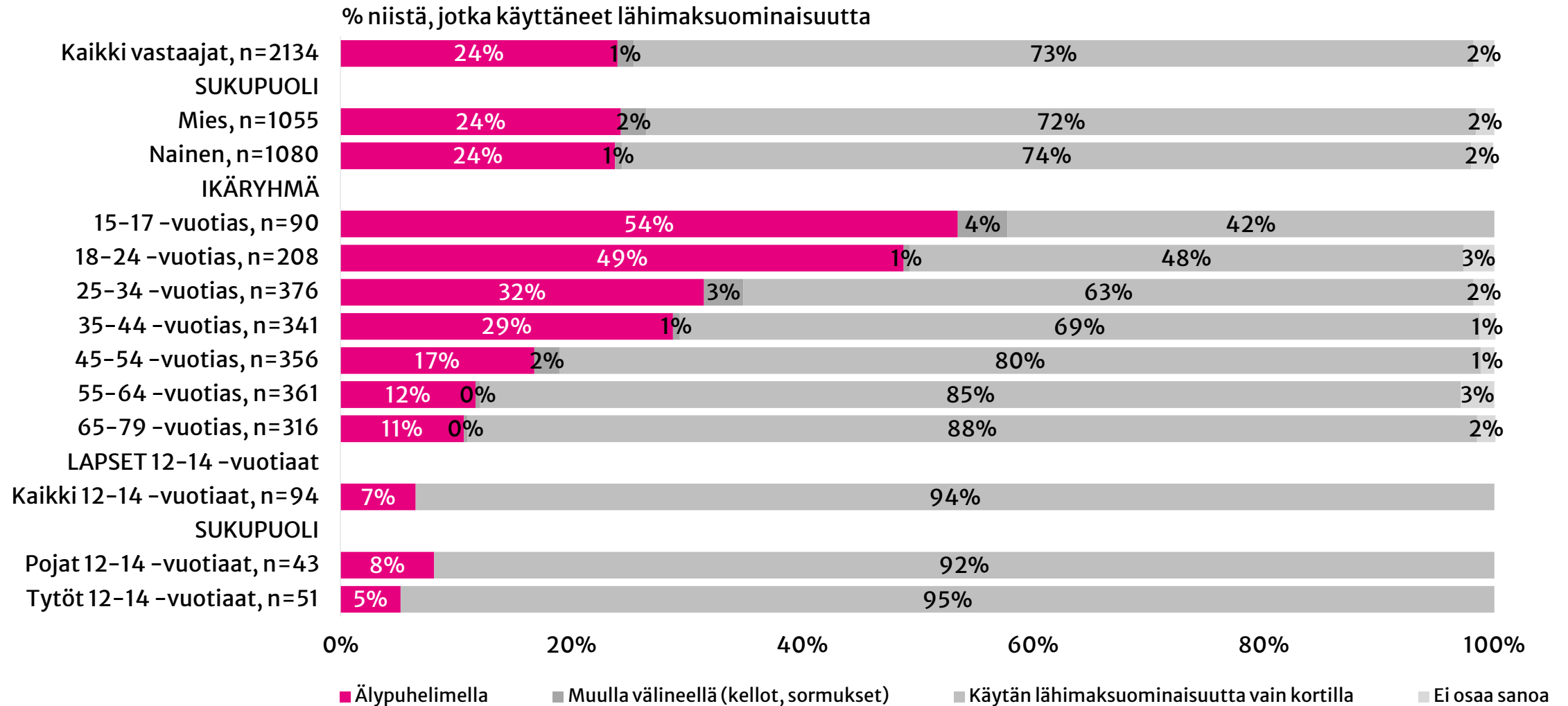
Päivittäistavaraostosten tavallisin maksutapa 2022

Mikä on tavallisin tapa, jolla maksat päivittäistavaraostoksesi?

	Kaikki vastaajat, n=2513	SUKUPUOLI		IKÄRYHMÄT							SUKUPUOLI		
		Mies, n=1255	Nainen, n=1258	15-17 -vuotias, n=122	18-24 -vuotias, n=252	25-34 -vuotias, n=415	35-44 -vuotias, n=396	45-54 -vuotias, n=420	55-64 -vuotias, n=425	65-79 -vuotias, n=382	Kaikki 12-14 -vuotiaat, n=162	Pojat 12-14 -vuotiaat, n=81	Tytöt 12-14 -vuotiaat, n=81
Debitkortilla (pankkitiliin liitetty kortti)	73%	71%	75%	43%	56%	75%	78%	77%	80%	74%	50%	41%	59%
Creditkortilla (esim. Visa, MasterCard, Diners, Amex)	11%	11%	10%	12%	17%	9%	9%	9%	8%	15%			
Käteisellä	6%	7%	4%	14%	5%	2%	4%	6%	8%	6%	46%	54%	37%
Apple Pay -sovelluksella	5%	5%	5%	19%	16%	7%	3%	3%	1%	0%	1%	1%	1%
Kaupparyhmän maksu- tai luottokortilla	4%	3%	4%	5%	2%	4%	2%	4%	4%	4%	1%	1%	1%
Google Pay -sovelluksella	1%	2%	1%	3%	2%	2%	2%	1%	1%	0%			
MobilePay-sovelluksella	1%	1%	1%	5%	2%	0%	1%	0%		1%		1%	
Siirto-sovelluksella	0%	0%				0%	0%	0%					
Muulla tavalla	1%	1%	0%			0%	1%	1%		1%	1%	1%	1%

MAKSATKO LÄHIMAKSUJA ÄLYPUHELIMELLA TAI MUILLA VÄLINEILLÄ?

MAKSUVÄLINEISTÄ

Maksutavat 2022 tutkimuksesta huomioitavaa

”Verrattuna aikaisempaan (97 %) on pankin myöntämän maksukortin yleisyys laskenut, mikä johtuu tiedonkeruumenetelmän muutoksesta.

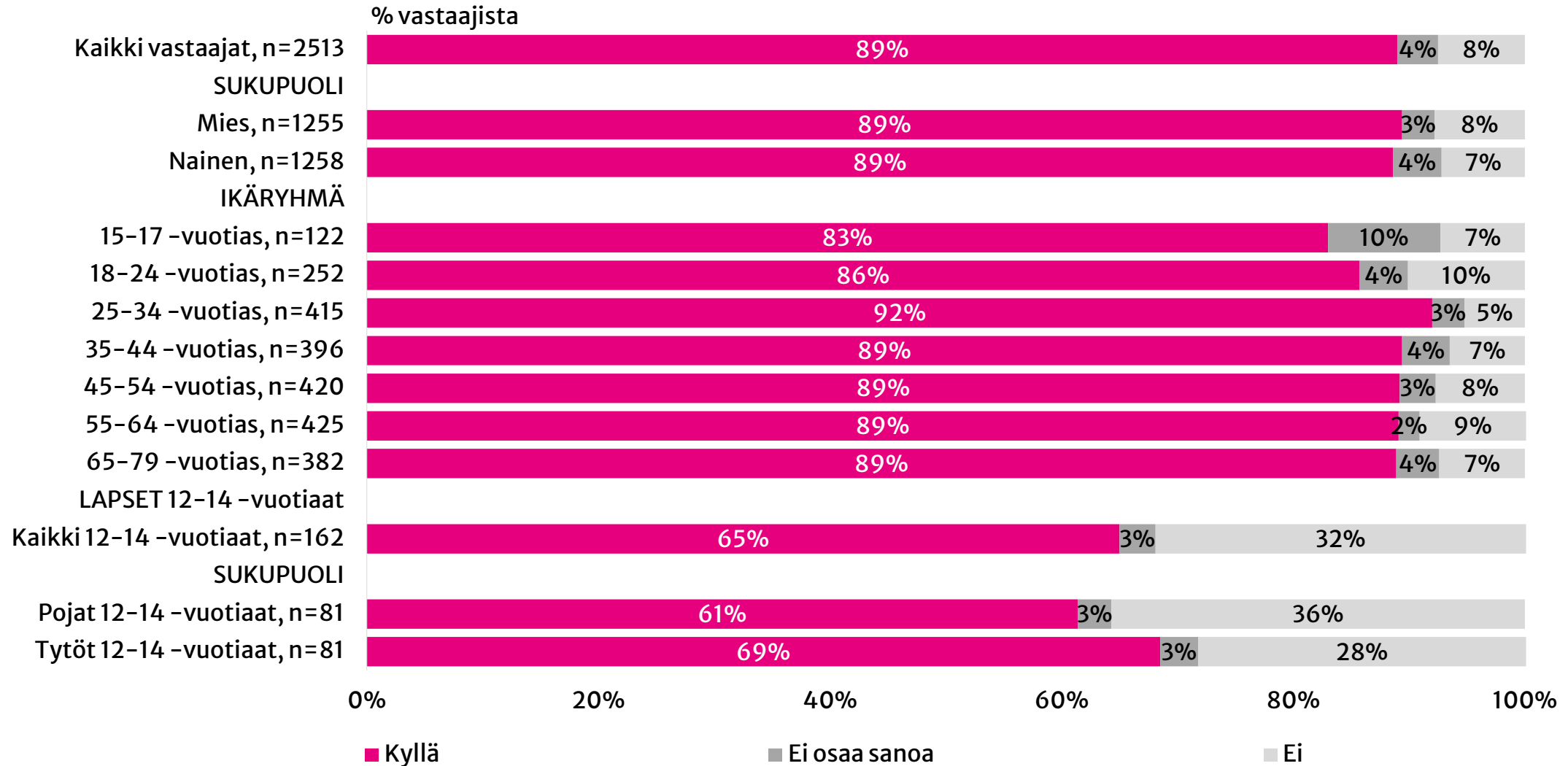
Aikaisemmin tutkimus toteutettiin puhelinhaastatteluina, jolloin vastaajiksi ei päätynyt sellaisia ihmisiä, joiden luottotiedot eivät ole kunnossa, heiltä puuttuu vakituinen asuinpaikka, he ovat ulkomaalaistaustaisia jne. Näille ihmisille ei myöskään edellä mainituista syistä myönnetä maksukorttia.

*Paneelitutkimuksista tällaiset ihmiset ovat kuitenkin edustettuina, joten **tämän vuoden tulokset antavat oikeamman kuvan markkinasta.**”*

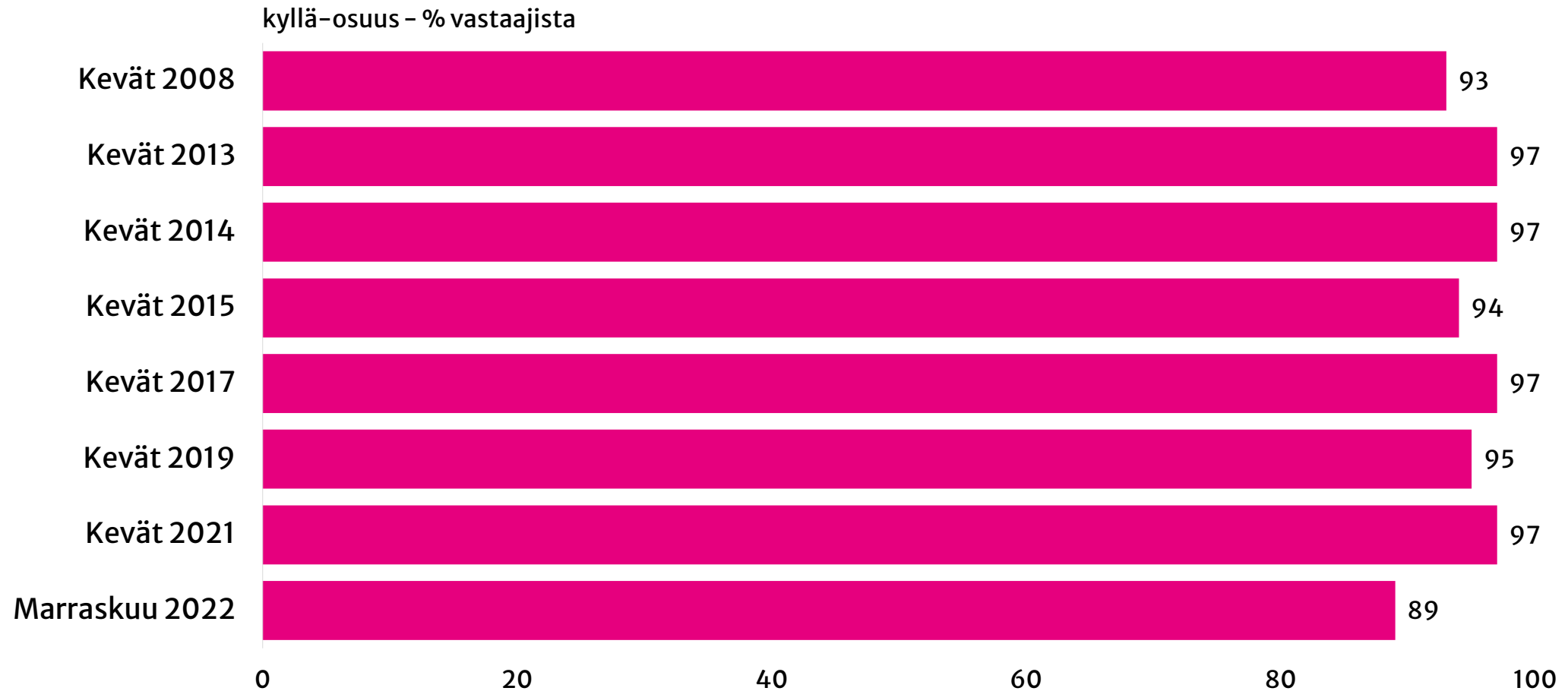
Pankin myöntämä maksukortti

Onko sinulla jokin pankin myöntämä maksukortti?

Pankin myöntämä maksukortti

Onko sinulla jokin pankin myöntämä maksukortti?

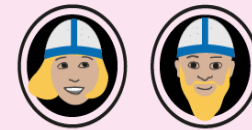
MAKSUTAVAT 2022 – TUTKIMUKSESTA

Lisätietoja, linkit

- [Finanssiala ry:n uutinen Maksutavat 2022 tutkimuksesta](#)
- [Maksutavat 2022 tutkimusraportti](#)
- [Maksutavat 2022 kuvapaketti](#)

Tutkimusraportissa ja kuvapaketissa on laajasti tietoa maksamisesta.

Yllä mainittu materiaali on jaettu lausunnon liitteinä.

MOBIILIMAKSAMINEN

58%

KANSALAISISTA MAKSAA
LASKUT MOBIILILLA
2022
(37% 2021)

7%

KANSALAISISTA MAKSAA
OSTOKSET MOBIILILLA
2022
(1% 2021)

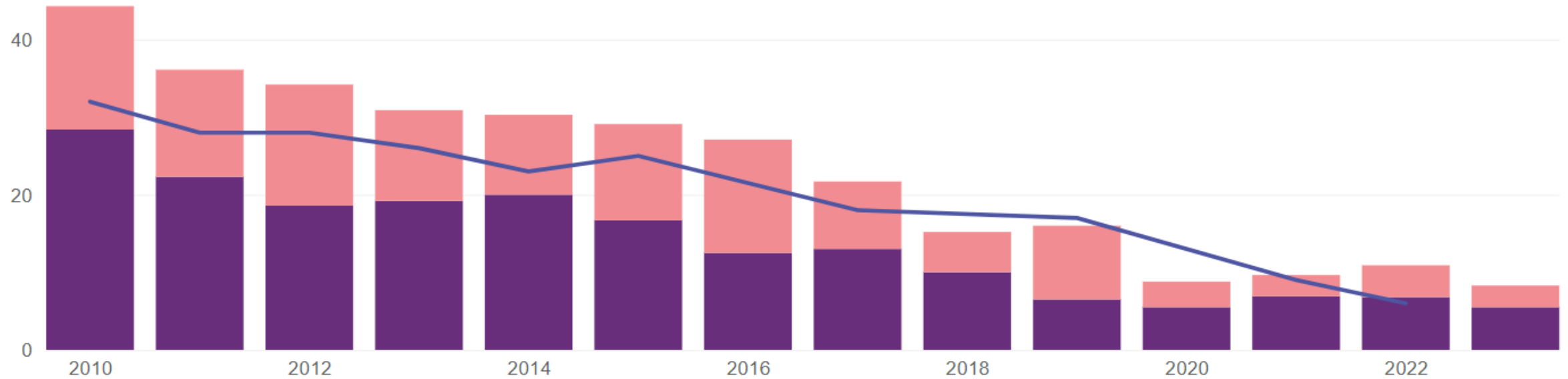
Lähde: FA:n Maksutavat-tutkimus 2022, Norstat.

**SUOMEN PANKIN
KULUTTAJAKYSELYISTÄ –
SAATAVUUDEN JA
KÄYTETTÄVYYDEN
SEURANNASTA**

Käteisen käyttäjät Suomen Pankin ja Finanssiala ry:n kyselyissä

% kuluttajista (Suomen Pankin kysely) / % vastaajista (Finanssiala ry:n kysely)

● Käteinen yleisin maksutapa, SP:n kysely ● Käteinen ja sähköinen maksutapa yhtä usein, SP ● Käteinen yleisin maksutapa, FA:n kysely

Lähteet: Suomen Pankin kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä ja Finanssiala ry:n maksutavat-tutkimus.

Suomen Pankin tutkimus toteutettiin vuosina 2017 ja 2021 sekä keväällä että syksyllä, kuviossa vuosien 2017 ja 2021 kohdalle on laskettu kevään ja syksyn vastausten keskiarvot.

Finanssiala ry:n tutkimusta ei ole tehty vuosina 2016, 2018 ja 2020.

Käyttöehdot: www.suomenpankki.fi/fi/yhteystiedot/kayttoehdot.

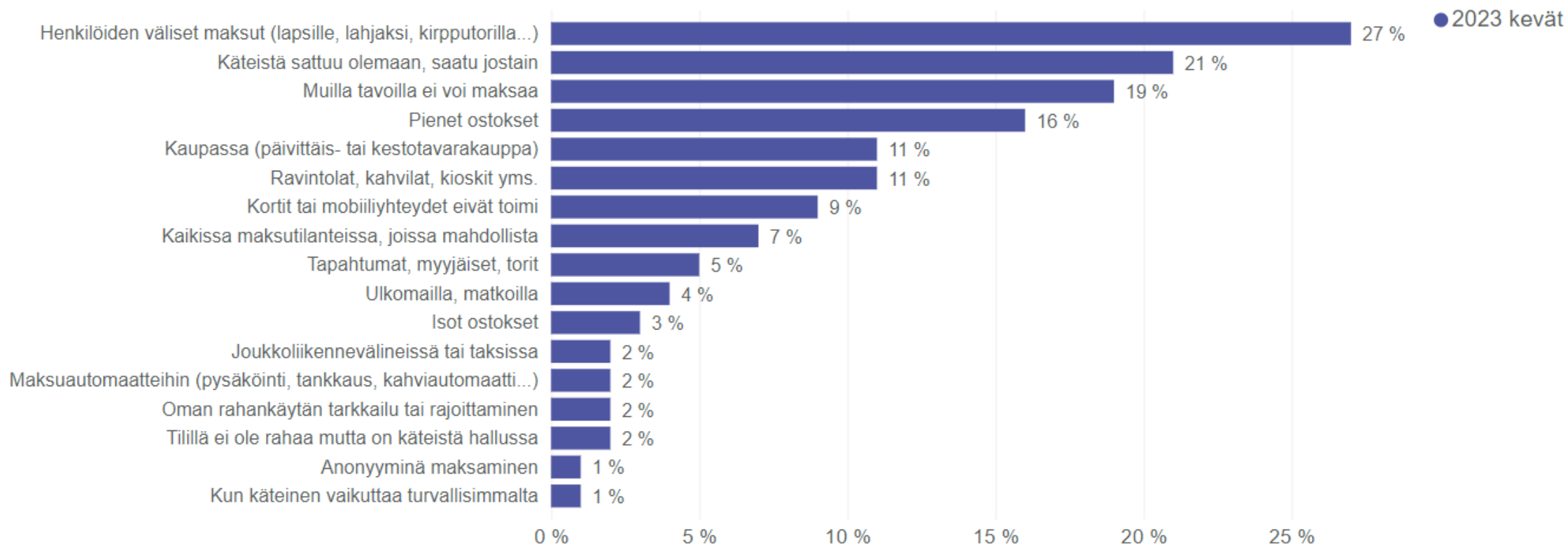
Vuosi

2010 2023

Käteisen käyttötilanteita

% käteistä käyttävistä kuluttajista

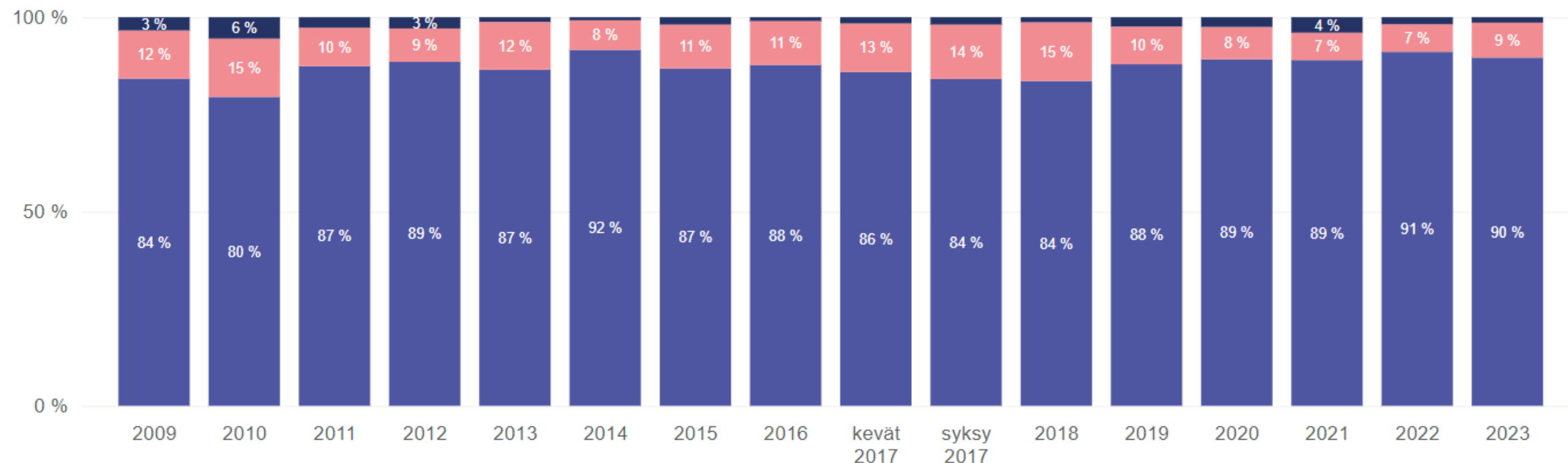
Lähde: Suomen Pankin kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä.

Käyttöehdot: www.suomenpankki.fi/fi/yhteystiedot/kayttoehdot.

Tyytyväisyys käteisen yleiseen saatavuuteen (käteisautomaateista, pankkikonttoreista ja kaupan kassoilta)

% kuluttajista

● Tyytyväinen ● Ei tyytyväinen ● Ei osaa sanoa

Lähde: Suomen Pankin kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä.

Käyttöehdot: www.suomenpankki.fi/fi/yhteystiedot/kayttoehdot.

Vuosi

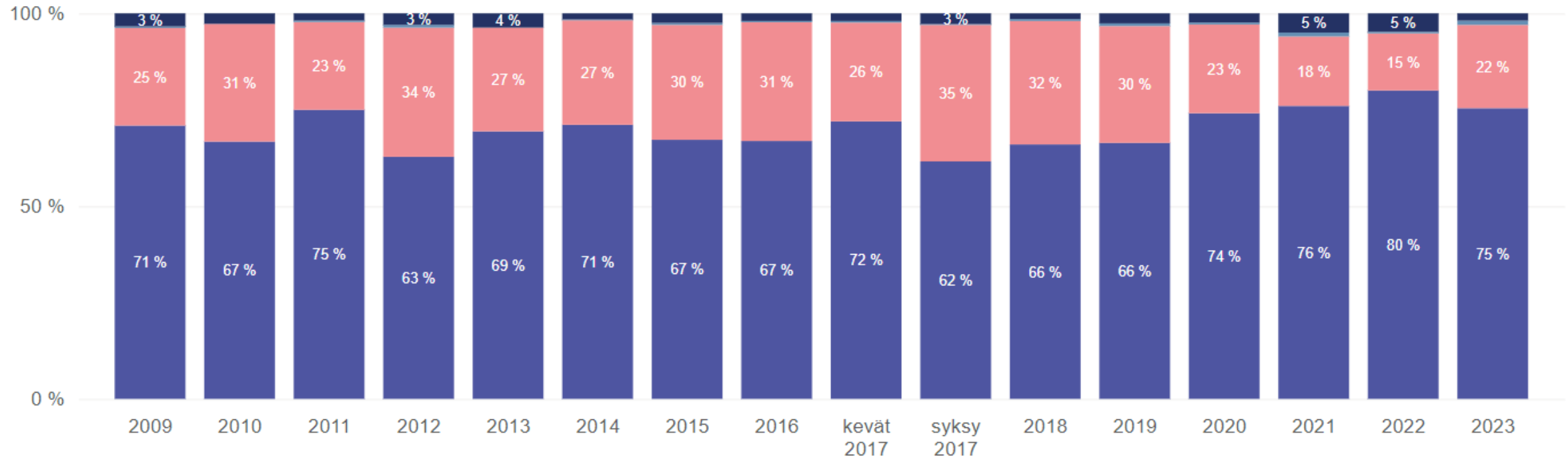
2009 2023

Mielipide käteisautomaattien määrästä

% kuluttajista

● Sopiva ● Liian harvassa ● Liian paljon ● Ei osaa sanoa

Lähde: Suomen Pankin kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä.

Käyttöehdot: www.suomenpankki.fi/fi/yhteystiedot/kayttoehdot.

Vuosi

2009

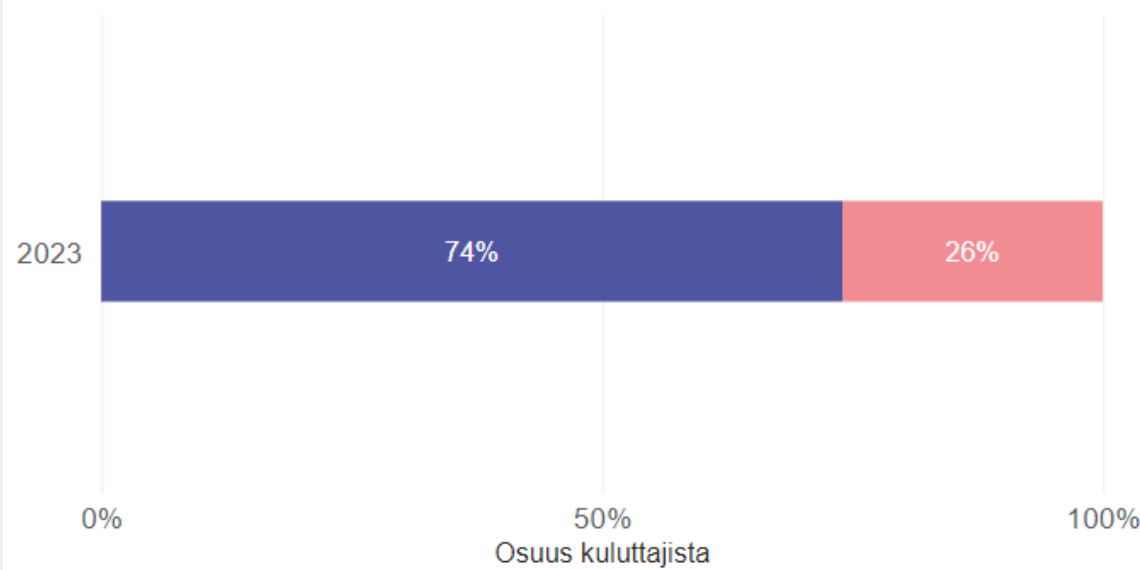
2023

Käteisnostot kauppojen kassoilla

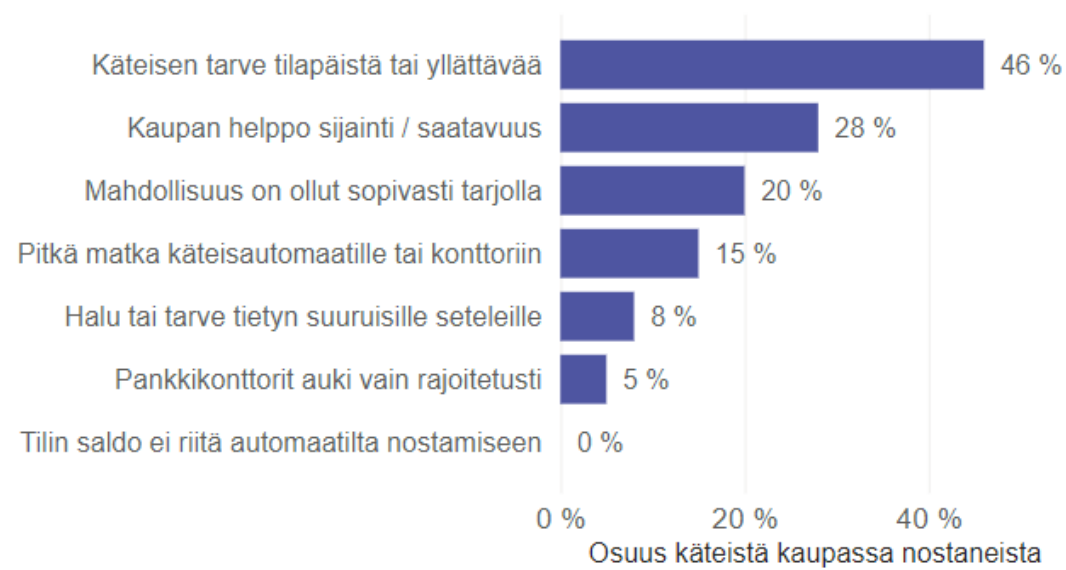
Kaupoissa tehtyjen käteisnostojen säännöllisyys

● Ei ole nostanut käteistä kaupassa ● Vain harvoin ● Usein tai säännöllisesti

Syitä nostaa käteistä kaupassa

● 2023

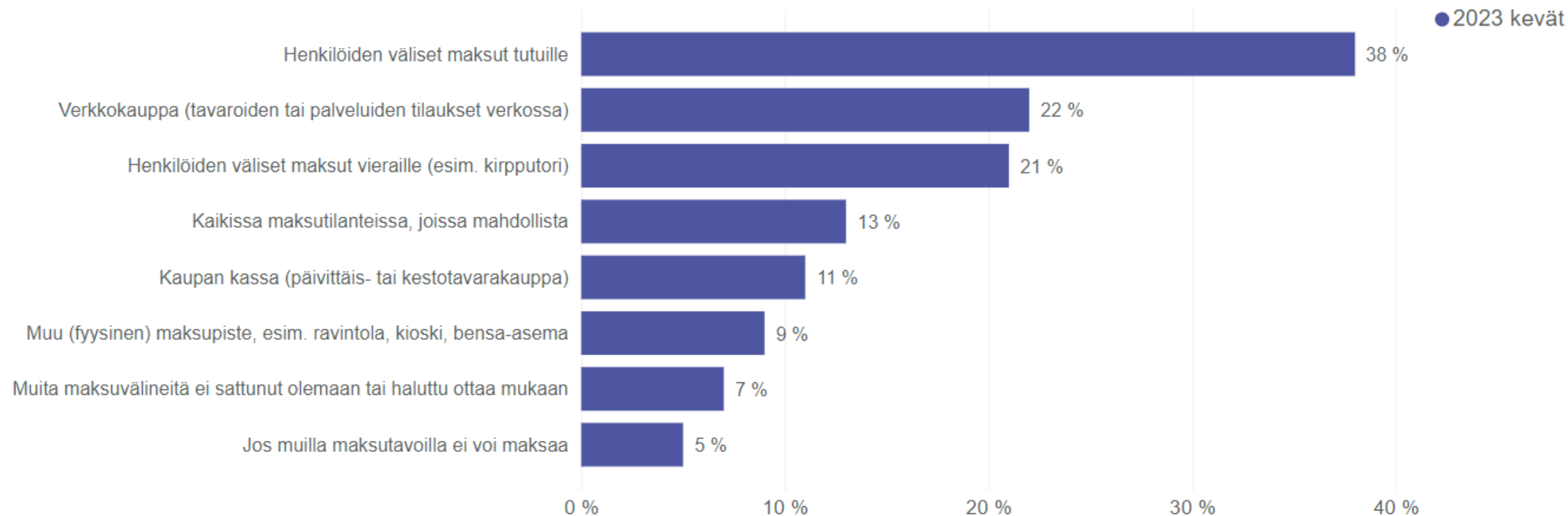

Lähde: Suomen Pankin kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä.

Käyttöehdot: www.suomenpankki.fi/fi/yhteystiedot/kayttoehdot.

Mobiilimaksujen käyttötilanteita

% mobiilimaksuja käyttävistä kuluttajista

Lähde: Suomen Pankin kuluttajakysely maksutavoista ja käteisestä.

Käyttöehdot: www.suomenpankki.fi/fi/yhteystiedot/kayttoehdot.

FINANSSIALA

~ Ihmisen arjessa

[Finanssiala.fi](https://finanssiala.fi)

[@finanssiala](https://twitter.com/finanssiala)

[Finanssiala ry](https://www.facebook.com/Finanssiala_ry)

[Finanssiala ry](https://www.linkedin.com/company/Finanssiala_ry)

[@finanssiala](https://www.instagram.com/finanssiala)